

1924. aastal kerkis üles kiriku nime küsimus. Pakuti Mäe-, Vabaduse-, Jakobi- ja Koidukiriku nime. Anton Eilarti algatusel jäadi aga peatuma Rahu ki-

1925. aastal valmis pastoraat-ope-
tajakamaja. Selle projekteerisid üks Ees-
ti tuntumaid arhitekte Herbert Johan-
son ning insener Ferdinand Gustav

1926. aastal ehitati ümber kiriku al-
tar. Selle pühitses palmipuude pühal,
28. märtsil Anton Eilart.

1927. aastal jõudis ajamärgiga talia-
päeva. Nõmme Rahu kiriku interjäär
sai tagasi ilme, mis tal oli pärast 1931.
aasta ümberehitust.

Betoonist Vabaduse puiestee - 80

3.osa

(algus Nõmme Sõnumites nr 18,
13. oktoober 2017)

UNO TRUMM
ajaloolane

Maist juulini 1937 rajatud 3610,34 meetri pikkune teelõik Valdeku tänavast kuni Pääsküla raudteeülesõidukohani oli esimene betoontee, kus esimest korda Eestis kasutati vibromenetlust. Töö tegi AS Betoon ning seda juhatas insener Eugen Koschevnikov. Paekivikillustikuga valmistatud betoonist aluskiht paksusega 5,5 sentimeetrit laotati alusele 5–8 meetri pikkuselt ning sellele omakorda graniitkillustikuga valmistatud 6 cm paksune pealiskih, mida tihendati 5 meetri pikkuse ja 650 kilogrammi raskuse vibraatoriga. Selle vibroplaat koosnes kahest 2,5 meetri pikkusest plaadist ja kahest kiirusega 3000 p/min pöörlevast võllist. Ääreprussidele toetuvat vibraatorit liigutati selle otste külge kinnitatud terastrossidega käsivintside abil. Selle ette oli kinnitatud teega ristuv, betooni-

segu tasandav rihtlatt. Vibraatori jõuallikas oli 2,5 hj bensiinimootor. Masina jõudlus oli 100–120 jm teed päevas.

Peamine, mis edukat tööd takistas, oli tööliste vilumatus. Eriti andis see tunda esimestel päevadel. Töö käigus omandati kogemusi ning produktiivsus kasvas neli korda.

1937. aasta ehitustööd avati suure pidulikkusega 2. augustil 1937. Kohal olid teedeminister kindral Otto Sternbeck ja maanteede valitsuse direktor Maximilian Grasberg. Vabaduse puiestee oli kogu ulatuses saanud tolmuvaiba katte. Puiestee 6565 meetrist oli asfaltbetooni all 1033 meetrit ning tsementbetooni all 5,5 kilomeetrit, millest vibromenetlusega oli valmistatud 3610 meetrit katet.

Vabaduse puiestee tsementbetoonkatte kaeti asfaltbetooniga 1960. aastate alguses rekonstrueerimise käigus. Nimelt otsustati 26. novembril 1957 Tallinna TSN Täitevkomitees toimunud nõupidamisel rekonstrueerida Vabaduse puiestee ning ehitada see välja 10,5

Vabaduse puiestee avamine 2. augustil 1937.

meetri laiuseks, perspektiiviga laiendada seda edaspidi kuni 12 meetrini. Selleks koostatud projektülesandest selgus, et olemasolev tsementbetoonkattega tee oli võrdlemisi hästi säilinud, kuid suurenenud liikluskoormuse tõttu kitsaks jäänud ning seetõttu oli raskendatud autobussiliiklus Tallinna-Pääsküla liinil. Rekonstrueeritud puiestee kaeti asfaltbetooniga, vana tsementbetoonkattega tee jäi asfaldikihi alla.

Uuesti rekonstrueeriti Vabaduse puiestee 2002. aastal. Kuna oli valimise aasta ning tee pidi enne valimisi valmis saama, oli ehitusel ametis korraka kolm peatöövõtjat: AS Talter, AS Aspi ja AS TREV-2. Vana tsementbetoonkate, mis oli jäänud 1950. aastate lõpul ja 1960. aastate alguses asfaltbetoonkatte alla, lõhuti, kaevati välja ja utiliseeriti.

Lõpp

Nõmme Sõnumid, 10. XI 17, lk 4